

Kongresniki zahtevajo akcijo proti diktatorju Francu

Amerika naj pretrga diplomatske odnose s Španijo

JAVA SKUPNE IZJAVE ODLOŽENA

Washington, D. C., 4. marca.—Kongresniki, ki so znani kot namerniki sedanjega režima v Španiji, so naznanili formiranje akcije proti diktatorju Francu. To se je za takojšnjo ustaviteljstvo sivega in vojnega materiala v Španijo in pretrganje diplomatskih odnosov s Franco. Ameriko in Španijo, če ne splošno ljudstvo strmo glavo diktatorja Franca.

Španje, da Amerika pretrga odnose s Francovim režimom, začela kongresnika Savage in H. M. Waldock, demokrate iz Washingtona. Izjavila sta, da sta zahtevala akcijo proti temu režimu že več mesecev, a nista dobila podpore pri kongresnikih. "Situacija je v zadnjem času spreminjena," sta rekla. "Mnogi kongresniki so spoznali, da je treba pretrgati po Francovemu režimu. Varni departament lahko izsili pogajanje tega režima; če ne, bo obotavljal, bo kongres strelne korake."

Šteje je pred več tedni imel prelom odnosov med Španijo in Francijo, dočim je bil predložen zakonski načrt, da se ustavi pošiljanje surovinskih in vojnega materiala v Španijo. Embargo naj se izvaja, vendar ne bo Španija dobila destruktivne vlade, katere bo odlažalo za tovarno nemškega materiala v Španiji in izročila nake vojne zločince, ki so dozavedali v Španiji, zavezništvo.

Amerika, Velika Britanija in Francija so odložile objavo skupne deklaracije z zahtevo, da modonacija ameriškega poslanika v Londonu, in član posvetovalne komisije, ki je pred zaključitvenim vojne v Evropi sestavila načrte glede okupacije Nemčije in Avstrije.

Člani komisije odpotovali v Trst

Delo mora biti dovršeno ta mesec

London, 4. marca.—Člani posebne komisije štirih velesil—Velike Britanije, Rusije, Amerike in Francije—so zapustili London in odpotovali v Trst, kjer bodo študirali in skušali rešiti kritični problem glede začrtanja nove meje med Jugoslavijo in Italijo. Pričakuje se, da bodo dospeli v Julijsko Krajino ta teden. Komisija mora dovršiti svoje delo v marcu.

Na podlagi študije in preiskave na licu mesta bodo člani komisije po povratku v London sestavili priporočila glede začrtanja meje in mirovne pogodbe za Italijo. Pogodba za Italijo bo predložena v odobritev reprezentantom 21 držav, ki se bodo sestali na konferenci v Parizu v maju.

Philip E. Moseley, reprezentant Amerike v komisiji, in C. H. M. Waldock, reprezentant Velike Britanije, ter člani njenih štabov se bodo na svoji poti v Julijsko Krajino ustavili v Parizu, kjer se jim bo pridružila francoska delegacija. V Trstu se bodo sestali z ruskim reprezentantom Gerasimovom. On se je vrnil v Moskvo, kjer so člani njegovega štaba. Ti bodo odpotovali v Trst.

Mosely, ki je bil profesor ruske zgodovine, preden je stopil v službo državnega departmanta, govori ruski, italijanski in srbohrvaški jezik. On je bil svetovalec Johna G. Winanta, bivšega ameriškega poslanika v Londonu, in član posvetovalne komisije, ki je pred zaključitvenim vojne v Evropi sestavila načrte glede okupacije Nemčije in Avstrije.

Vatikan je še vedno za naciste

Tako pravi ruski list Pravda

Moskva, 4. marca.—"Vatikan je še vedno naklonjen nacistom," pravi članek, katerega je objavila Pravda, glasilo komunistične stranke. Avtor članka je T. I. Borisov.

"V težkih letih, ko so je človeštvo borilo proti črnim silam Hitlerja, je bila politika Vatikana v prilogi nacistom in tako je še danes," pravi Borisov. "Mi ne bomo molčali glede te politike ne glede na to, kaj mislijo gospodje pri listu Osservatore Romano (glasilo Vatikana) o tem."

Osservatore Romano je odgovoril na prejšnji napad v Pravdi. Zavrnil je obdolžitev, da je Vatikan podpiral Hitlerjevo agresijo proti Čehoslovakiji.

Ogrski fašist obsojen v smrt

Budimpešta, Ogrska, 4. marca.—Ferenc Szalasi, vodja ogrskih fašistov, in šest njegovih pajdasev je bilo obsojenih v smrt na večletnih. Szalasi je bil predsednik luterske ogrske vlade in je preprečil sklenitev premirja z zavezniki v oktobru 1944. On in njegovi pajdasi so bili na obravnavi pred ljudskim sodiščem spoznani za krive velezdajstva.

Domače vesti

Iz Clevelanda

Cleveland.—V bolnišnici je umrl Joseph Mano, star 35 let in rojen v Pennsylvaniji. Tukaj zapuša ženo, rojeno Skufca, štiri brate in štiri sestre.—Po 32 mesecih je bil častno odpuščen od vojakov Tony R. Vrh iz Euclida, preko morja dve leti.—Poročila sta se Steffie Tomarič iz Collinwooda in Frank Zorman iz Detroita, kjer si novoporočenca tudi ustanovita svoj dom.—Pri družini John Evtaz so se oglašile rojenice in pustile sinčka, enako tudi pri družini Albert Skully.—Po dolgi bolezni je v bolnišnici umrla Johana Arhar, rojena Martinčič, stara 61 let, doma iz Rakeka pri Cerkljani. Bila je članica ABZ. Tukaj zapuša moža, štiri sinove in hčer, poročeno Josephine Sertino.—Po enoletni bolezni je umrla tudi Mary Reli, rodom Hrvačica, stara 52 let, v Ameriki 36 let in članica HBZ. Zapuša moža, pet sinov, dve hčeri, vnuke in sestro, v starem kraju pa brata.—Od vojakov sta bila častno odpuščena tudi Tony F. Schuster, preko morja dve leti, in Clarence Vokac, pri morjarici 38 mesecev.

Nov greb v New Yorku
New York.—Dne 28. febr. je v Brooklynu naglo umrl Anton Anžlovar, star 63 let, doma iz vasi Lazuta pri Kočevju in v Ameriki 39 let.

Policija napadla stavkarje

Unije CIO obsodile policijske brutalnosti

Philadelphia, Pa., 4. marca.—Policija na konjih in motorcih je napadla in razpršila čez 3000 stavkarjev in piketov v bližini tovarne General Electric Co. Mobilizirana je bila za akcijo, da enforšira injunkcijo, katero je izdalo sodišče v prilog kompaniji. Injunkcija prepoveduje masno piketiranje.

Policaji so napadli pikete in stavkarje s količki. Najmanj 20 oseb so zbili na tla. Sedemnajst stavkarjev je bilo aretiranih na obtožbo podžiganja izgrediv.

Unije Kongresa industrijskih organizacij so potem demonstrirale v znak protesta proti policijski brutalnosti. Organizirale so pohod pred mestno hišo. Policija ni skušala ustaviti pohoda.

Voditelji unije United Electrical, Radio & Machine Workers CIO, ki je oklicala stavko proti kompaniji, so potem konferirali z županom Bernardom Samuelom. Slednji jim je dal zagotovilo, da bo skušal preprečiti policijska nasilstva.

Diskuzije glede posojila Rusiji

Washington, D. C., 4. marca.—Državni departmet je razkril, da se bodo pričele diskuzije in pogajanja glede ameriškega posojila sovjetski Rusiji. Slednja je vprašala za posojilo v vsoti ene milijarde dolarjev, katero potrebuje za financiranje programa rekonstrukcije. Prej je bilo naznanjeno, da je Rusija vprašala za posojilo \$6,000,000. Z ameriško vlado se bo pogajala glede posojila ruska nacionalna komisija v Washingtonu, katere načelnik je general L. G. Rudenko.

Pošiljanje japonskih ujetnikov v Sibirijo

Dairen rusko vojaško taborišče

Mukden, Mandžurija, 4. marca.—Visok ruski vojaški častnik je priznal deportacije japonskih vojnih ujetnikov iz Mandžurije v Sibirijo. Nekateri ujetniki so bili tudi uposleni pri odstranjevanju strojev iz mandžurskih tovarn, ki so bili poslani v Rusijo.

Dairen, pristaniško mesto, in okolica sta rusko vojaško taborišče. To mesto bi moralo biti na podlagi pogodbe, katero sta sklenili Rusija in Kitajsko, pod skupno administracijo.

General Koslov, poveljnik ruskih sil v Dairenu, je povedal častnikarjem, da so bili japonski vojniki v Mukdenu, največjem mandžurskem mestu, razoroženi in poslani v Sibirijo. Kaj bodo delali tamkaj, general ni razkril.

Umik ruskih čet iz Tabriza

Senator Connally citiral provizije pogodbe

Teheran, Perzija, 4. marca.—Uradno poročilo pravi, da se je evakuacija ruskih čet iz Tabriza, glavnega mesta province Azerbadžan, pričela. Ta provinca se je pred nekaj meseci proglasila za avtonomno republiko.

Priznava se, da bo evakuacija ruskih čet iz Tabriza kmalu izvedena. Člani perzijskega parlamenta so se sestali v izrednem zasedanju in razpravljali o situaciji.

Rusija se še ni odločila za odpoklic čet iz vseh krajev Perzije. List Ettelaat pravi, da je Moskva kršila provizije dogovora, sklenjenega na konferenci zunanjih ministrov treh velesil v Moskvi, da bodo ruske čete zapustile Perzijo do 2. marca.

Washington, D. C., 4. marca.—Senator Tom Connally, demokrat iz Texasa in načelnik odseka za zunanje zadeve, je dejal na sestanku s častnikarji, da bi Rusija morala odpoklicati svoje čete iz Perzije. On je citiral provizije pogodbe, katero so Amerika, Rusija in Velika Britanija sklenile s Perzijo 1. 1941.

Connally je dalje rekel, da bo morda spor zaradi Perzije prišel pred konferenco varnostnega sveta Združenih narodov, ki se bo pričela v New Yorku 21. marca.

Francija podpisala pogodbo s Kitajsko

Odpoklic kitajskih čet iz Indokine

Čungking, Kitajska, 4. marca.—Francija se je uradno odpovedala ekstraterritorialnim pravicam na Kitajskem s podpisom pogodbe s Kitajsko. V imenu Francije je pogodbo podpisal poslanik Jacques Meyrier, v imenu Kitajske pa zunanji minister Wang Sihčieh.

Amerika in Velika Britanija sta se odpovedali ekstraterritorialnim pravicam na Kitajskem v vojnem času. Francija je imela posebne pravice v Peipingu, Šanghaju, Tientsinu, Hankowu in Cantonu.

Kitajska vlada je objavila, da bo odpoklicala svoje čete iz francoske Indokine. Čete so bile poslani tja, da sodelujejo pri razoroževanju japonskih vojakov.

Listi v Čungkingu poročajo, da je sovjetska vlada protestirala zaradi protiruskih demonstracij v kitajskih mestih. Demonstranti so zahtevali odpoklic ruskih čet iz Mandžurije. Kitajska vlada še ni odgovorila na ruski protest.

LEWIS NAZNANIL KAMPANJO ZA ZVIŠANJE PLAČE

Pogajanja z operatorji glede sklenitve nove pogodbe

PRIPRAVE ZA OKLIC STAVKE

Washington, D. C., 4. marca.—John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMWA, je začel kampanjo, da se plača rudarjem zviša za okrog dva dolarja na dan. On je že informiral operatorje, da se hoče pogajati z njimi glede sklenitve nove pogodbe, ki naj bi krila čez 400,000 rudarjev na polju mehkega premoga.

Istočasno je Lewis obvestil federalni delavski odbor, da namerava oklicati stavko čez 30 dni, če se bodo operatorji uprli zahtevi glede zvišanja plače. Operatorje je pozval, naj se sestanejo s člani odbora za mezdne smernice v Washingtonu 12. marca. Člani tega odbora bodo prej sestavili zahteve glede zvišanja plače.

Mnenje prevladuje, da bo Lewis predlagal skrajšanje delovnega tedna na pet dni brez znižanja plače. Povprečna tedenska plača rudarjev, če so delali šest dni v tednu, je bila po poročilu federalnega biroja za delavsko statistiko v decembru preteklega leta \$58.20, ali 80 centov manj kot deset dolarjev na dan. Ako bo delovni teden skrajšan na pet dni brez znižanja plače, bodo rudarji prejeli \$72 na dan.

Pričakuje se, da bo Lewis ponovil zahtevo, da mora rudarska unija dobiti 10 centov od vsake tone premoga. Pritisikal bo tudi za priznanje unije delovodij. V oktobru preteklega leta je Lewis oklicil stavko, ker niso operatorji hoteli priznati unije delovodij.

Edward R. Burke, predsednik zveze operatorjev v južnih državah, je dejal, da ni nobenega vzroka za oklic rudarske stavke. Veljavnost sedanje pogodbe med unijo in operatorji poteče 31. marca.

Lewis je poslal pismo delavskemu tajniku Schwellenbachu, v katerem pravi, da bodo rudarji delali v prihodnjih 30 dneh. V pismu je protestiral proti Connally-Smithovemu zakonu in naglasil, da bi moral kongres preprečiti ta zakon, ker je bila vojna končana pred šestimi meseci.

Glasovanje o monarhiji v Italiji

Rim, 4. marca.—Kabinet je naznanil, da bodo italijanski volilci odločili za ali proti monarhiji pri volitvah, ki se bodo vršile 25. maja. Takrat bodo izvoljeni tudi kandidati za člane ustavne skupščine.

Bivši premier Churchill v Washingtonu

Washington, D. C., 4. marca.—Bivši britski premier Winston Churchill je došel v Washington na svoj pot v Fulton, Mo. On se ni hotel sestati s častnikarji. Churchill bo v Fultonu govoril o zunanji politiki.

Proslave ustanovitve rdeče armade v Chicagu

Chicago, 4. marca.—Več tisoč ljudi se je udeležilo shoda v dvorani Thorne univerze Northwesternu v zvezi s proslavami 28-letnice ustanovitve rdeče armade v ruski revoluciji. Shod je sklical Svet za ameriško-sovjetsko prijateljstvo. Dr. William Card, direktor Sveta, je dejal, da mora biti Amerika hvaležna rdeči armadi, ki je omogočila poraz nacistične Nemčije in s tem rešila civilizacijo. On je obsodil fašistične elemente v Ameriki, ki slikajo Rusijo kot bodočo sovražnico. Na shodu je govoril tudi major I. C. Pavlov, vojaški ataše sovjetskega poslanstva v Washingtonu.

Nemke v ameriških taboriščih

Disciplina v armadi se krha

Frankfurt, Nemčija, 4. marca.—List Stars and Stripes, glasilo ameriške armade, je objavil obdolžitev nekega angleškega dekleta, da nemška dekleta stanujejo v taboriščih in barakah ameriških vojaških častnikov. Obdolžitev je potrditev prejšnjih, katere so izrekli vojaški kaplani.

Polkovnik L. Curtis Tiernan, načelnik vojaških kaplanov v ameriški armadi, je dejal, da je pismo angleškega dekleta potisnilo v ospredje vprašanje nemoralnosti v taboriščih in pomanjkanja discipline v ameriški armadi. Tiernan je izrazil zadovoljstvo, ker je bil škandal razkrit v javnosti.

Vojaška taborišča in barake se nahajajo na ozemlju v obsegu več kvadratnih milj. Na tem so tudi poslopja nemškega trusta I. G. Farbenindustrie, v katerih bivajo ameriški častniki. Hiše nemških civilistov so bile zasežene in v teh zdaj stanujejo vojaški častniki in uslužbenci vojnega departmanta.

Vojaški častniki in civilni uslužbenci lahko sprejemajo nemška dekleta od 10:30 zvečer do 8:30 zjutraj, kakor tudi čez teden. Stražniki taborišča so povedali, da je zadevno dovoljenje izdal glavni stan poveljstva ameriške okupacijske sile v Nemčiji.

Ruski komentar

Byrnesovega govora

Besede morda pomenijo poštene volitve v Grčiji

London, 4. marca.—Komentator na moskovski radiopostaji se je dotaknil govora ameriškega državnega tajnika Jamesa F. Byrnesa v New Yorku, v katerem je orisal zunanjo politiko in opozoril svet, zlasti pa Rusijo, da bo Amerika branila čarter Združenih narodov in da se bo poslužila tudi sile, ako bo treba, za preprečenje agresije.

Komentator je dejal, da Byrnesove besede morda pomenijo, da je Amerika za poštene volitve v Grčiji. On je prezrl Byrnesovo deklaracijo o akciji proti agresorjem.

"Nedavno je gospod Byrnes imel govor, v katerem je naglasil, da ameriška tradicija ni obramba mrtve roke reakcije," je rekel komentator. "On je celo poudaril, da se nismo borili proti nacizmu in fašizmu, da se ustavi pohod napredka. Te besede bi morale pomeniti, da je Amerika za poštene volitve v Grčiji, katerih naj bi se udeležile vse protifašistične stranke, ko bodo pogoji za take volitve zagotovljeni.—Edini ljudje v Grčiji, ki so za volitve v tem mesecu, so besedniki monarhističnih tolp. Zunanji faktorji vztrajajo pri zahtevi, da se morajo volitve v Grčiji vršiti 31. marca."

Proslave ustanovitve rdeče armade v Chicagu

Chicago, 4. marca.—Več tisoč ljudi se je udeležilo shoda v dvorani Thorne univerze Northwesternu v zvezi s proslavami 28-letnice ustanovitve rdeče armade v ruski revoluciji. Shod je sklical Svet za ameriško-sovjetsko prijateljstvo. Dr. William Card, direktor Sveta, je dejal, da mora biti Amerika hvaležna rdeči armadi, ki je omogočila poraz nacistične Nemčije in s tem rešila civilizacijo. On je obsodil fašistične elemente v Ameriki, ki slikajo Rusijo kot bodočo sovražnico. Na shodu je govoril tudi major I. C. Pavlov, vojaški ataše sovjetskega poslanstva v Washingtonu.

JACKSON SVARI MEDNARODNO VOJAŠKO SODIŠČE

Vsi voditelji nacističnih organizacij morajo biti kaznovani

TEMELJITA ČISTKA POTREBNA

Nuernberg, Nemčija, 4. marca.—Robert H. Jackson, glavni ameriški tožilec na obravnavi proti nacistom in član federalnega vrhovnega sodišča, je opozoril in posvaril mednarodni vojaški tribunal, da so postale kali tretje svetovne vojne in masnega pobijanja židov v speh nacističnih organizacijah in da bodo pogonale, če ne bodo voditelji teh organizacij postavljeni pred sodišče in kaznovani.

Jackson je zahteval, da morajo voditelji teh organizacij plačati kazni za storjene zločine poleg 21 vodilnih nacistov, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim tribunalom. Jackson je podal izjavo potem, ko so člani tribunala naznanili, da bodo vzeli v pretes zahtevno zagovornikov obtoženih nacistov, da se pozove bivšega britskega premijera Winstonu Churchilla kot prič za Joachima von Ribbentropa, bivšega nemškega ministra, da odgovori na obdolžitve glede izjav proti Nemčiji, katere je podal pred izbruhom druge svetovne vojne.

"Izgleda, da se nekateri ljudje boje prestresa zaradi kaznovanja onih, ki so odgovorni za umore 5,000,000 židov," je rekel Jackson. "Voditelji šestih nacističnih organizacij morajo dobiti zasluženo kazni. Temeljita čistka za iztrebitev nacizma je potrebna. Prihodnja vojna in pogromi se bodo izkotali v gnezdih teh organizacij, če voditelji ne bodo kaznovani."

Nemčija je imela na tisoče milijard 'firerjev', ki so posnemali velike. Ti so paradirali kot Goeringi, Schirachi, Sauckelsi, Streicherji, Rosenbergi, Frankli, Funksi in Schachtsi. Mučili in pobijali so ljudi in vsi spadajo v kategorijo vojnih zločincev. Kot taki morajo dobiti zasluženo kazni. Obsodba teh je potrebna za uspešno okupacijo Nemčije in vzdrževanje miru."

Zastoj v pogajanjih med unijo in kompanijo

New York, 4. marca.—Pogajanja med neodvisno unijo telefonskih delavcev in American Telephone & Telegraph Co. so prišla v zastoj. John J. Moran, predsednik unije, je dejal, da bo splošna stavka oklicana, če ne bo federalna vlada posegla v konflikt.

Tovarne Ford Co. obnovile obrat

Detroit, Mich., 4. marca.—Uradniki Ford Motor Co. so naznanili, da so skoro vse tovarne kompanije v Detroitu in drugih mestih obnovile obrat. Tovarne so zaprle vrata pred enim mesecem zaradi pomanjkanja jekla. Okrog 38,000 delavcev se je vrnilo na delo.

Harriman zaupa organizaciji Združenih narodov

New York, 4. marca.—W. Averell Harriman, bivši ameriški poslanik v Moskvi, je dejal, da zaupa organizaciji Združenih narodov in da ne vidi možnosti vojne med Ameriko in Rusijo. To je bila njegova prva izjava v javnosti, odkar se je vrnil v Ameriko iz Rusije.

PROSVETA THE ENLIGHTENMENT GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (Iaven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto... Subscriptions rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year.

Naslov na vse, kar ima stik s listom: PROSVETA

2857-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

Datum v oklepaju na primer (March 31, 1946), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Indija v plamenih revolte—III

O tem predmetu bomo napisali še ta članek, kajti boj Indije za svojo neodvisnost je eno največjih poglavij sodobnih svetovnih dogodkov. V tej razpravi skušamo dati le nekaj ozadja za boljše razumevanje tega boja, ki bo imel globoke posledice na bodoči razvoj vse svetovne politike.

Ta boj Indije bo imel zelo globoke posledice tudi za angleški imperij — sploh za ves kolonialni imperializem. Osvoboditev Indije pomeni veliko oslabitev Anglije v svetovni areni, sploh pomeni pričetek razpada največjega imperija vseh časov, do današnje dobe.

Z izgubo Indije bo Anglija namreč prej ali slej izgubila tudi Burmo in malajske države, kakor tudi Hong Kong in druge kolonialne interese v Vzhodni Indiji. Francija bo izgubila Indokino, kjer ima zdaj tudi opravka z odprto revolto in zahtevo po neodvisnosti.

Ker je Anglija zelo zainteresirana na tem, da Holandska ne izgubi Vzhodne Indije, zato ji tudi z orožjem pomaga krotiti Javance, ki zahtevajo neodvisnost. Tudi Anglija ima namreč velike gospodarske interese v Vzhodni Indiji. Angleško vojaštvo je po kapitulaciji Japonske držalo tudi Indokino, dokler ni prišlo francosko vojaštvo.

Da se Anglija povsem zaveda resnosti položaja v Indiji, je najboljši dokaz to, da v prihodnjih dneh pošlje tja tri ministre delavske vlade — Crippsa, Pethick-Lawrence in Alexandra — ki naj rešijo, "kar se rešiti da." Značilno je to, da ne bodo s sabo nesli nobenega definitivnega načrta, s kakršnim je šel na primer v Indijo Cripps po izbruhu vojne, češ, sprejmite to, ali pa vam ne damo nič.

Glavni cilj te komisije bo vsekakor, da obdrži Indijo v okviru angleškega imperija, kot dominij. Vprašanje je, da-li bodo mogli napraviti to kupčijo, kajti v Indiji je danes splošna zahteva za popolno neodvisnost. Na tem stališču stoji Nehru, ki je danes najmočnejša osebnost v Indiji — močnejši kot Ghandi.

Taka rešitev indijskega vprašanja bi bila za angleški imperalizem velik udarec, kajti to bi pomenilo skoraj popoln umik Anglije iz Indije — umik vsega vojaštva in tudi stotisoče drugih angležev, ki gredo pri velikem indijskem koritu. Ampak če angleška delavska vlada ne bo hotela pristati na popoln dominijanski status, se lahko zgodi, da se bo znašla v objemu odprte revolucije v Indiji. Vsaj tako je razumeti iz zadnjih Nehrujevih besed, s katerimi je pozival Indijce, naj zdaj ne prelivajo svoje krvi, marveč se naj mirno bore za neodvisnost, ako nastane potreba, tedaj pa bodo pozvani v odprto revolucijo.

Ako pride v Indiji do odprte revolucije, do slične borbe kot so jo leta 1776 dvignile ameriške kolonije, tedaj bo vzplamтела tudi vsa kolonialna Azija, lahko tudi ves bližnji iztok z Egiptom vred. Sigurno je, da bi Rusija brezbrizno ne gledala take revolucije, marveč se skoraj gotovo odprto postavila na stran rebelnih kolonialnih narodov in skušala kovati kapital zase.

Vse je odvisno, kaj se zgodi v Indiji v prihodnjih mesecih. Izbruh revolucije v Indiji bo iskra, ki lahko zaneti tretjo svetovno vojno. Zato tudi taka napetost med Rusijo na eni in Anglijo ter Ameriko na drugi strani. Atmosfera je bolj nasičena z dinamitom kot je razvidno na površju.

Da bi bil izbruh tretje svetovne vojne največja tragedija za vse človeštvo, ni treba poudarjati. Zato je kardinalna potreba, da Anglija reši indijsko vprašanje s pogajanjmi. Povsem jasno je to, da je Indija zanjo izgubljena, kar je samo vprašanje časa. Edino vprašanje je, da-li se bo mogla Anglija sprijazniti s tem dejstvom brez zateka k orožju. Ako se bo branila tudi popolnemu dominijanskemu statusu, tedaj je v Indiji odprta revolucija — koraj nezbežna, posledice pa bodo lahko usodne za ves svet.

Kar se Indije same tiče, krvavo potrebuje pošteno socialne revolucije, ki bi pometala njeno večstoletno fevdalno navlako in vračevala svobodo. Toda do tega ne more priti, dokler bo pod tujo peto. Sama se bo morala dvigniti iz teh spon in verig in si ustvariti novo civilizacijo, v kateri se bodo mase lahko dvignile iz brezmejne revščine in ignorance. Za vse to bo potrebovala več generacij, toda minimalna potreba za podvzetje te poti je njena osvoboditev izpod tujeja jarma. Angleška delavska vlada ji lahko pomaga do te poti in vsaj deloma popravi tisočere krivice angleškega imperalizma, ako se sprijazni z nezbežnim in ji da svobodo vsaj v okviru popolnega, neodvisnega dominija.

O TEM IN ONEM

Akron, O. — V knjigi World Almanac za leto 1946 (stran 581) se čita, da govori "Slovenian" jezik 5,185,000 oseb, srbski pa 11 milijonov. Ne vem od kje se je vzelo toliko Slovencev. Saj pravimo in je menda pravilno, da nas je vseh skupaj v Jugoslaviji in drugje po svetu okoli dva in pol milijona.

Neki tukajšnji "preacher" (reverend) se je pred kratkim zelo hudoval nad iznajdbo atomske bombe; pravi, da je hudičeva iznajdba in da bo Bog kaznoval iznajdatelje, ker se igrajo z božjim stvarstvom.

Pri tem se spominjam na mlada leta, ko se je vsila proslava požarne brambe v Braslovčah, Slovenija. Župnik je blagoslovil nove vrste brigadnic. Ko je imel za tem malo govora, je dejal, da moramo biti hvaležni Bogu, ker je dal človeku razum za tako koristno iznajdbo.

Če več mislim na današnji položaj, posebno glede stavk, tem bolj premišljam, ako bi bilo ameriško delavstvo pravilno organizirano, to je tudi v svoji politični stranki, bi ne stavalo samo proti sebi, temveč bi potipalo magnate. Ampak to se ne bo zgodilo, dokler bosta v vodstvu John Lewis in Green.

Ni še dolgo tega, ko sem čital uredniški članek v Prosveti, češ, da daljšje razprave na društvenih sejah so privlačne in zanimajo članstvo. Pri nas imamo društvene seje vse bolj kratke, večkrat brez daljšega razpravljanja, a ni dosti zanimanja za nje.

Niti dolge razprave niti lep finančni napredek ne pivo in ne klubane niso privable člani. Na decembski glavni seji smo imeli zastoj poleg piva tudi klubane. Toda — poslušajte! — na sejo nas je prišlo toliko kot običajno, eni in isti, da smo komaj mogli izvoliti odbor. Niti dolge razprave niti lep finančni napredek ne pivo in ne klubane niso privable člani.

Kar brez ovinkov priznamo, da je pravi vzrok nezanimanja za seje, ker smo starejši naseljenci že precej izmučeni, mladi naseljenci ne prihajajo več v to deželo, dočim se ameriška mladina malo ali pa nič ne briga za naše seje. Radi bi že drugim prepustili naše "pozicije," toda ko gledamo okoli pri naših sejah, ne vidimo mladine, pač pa ene in iste obraze. To pa se ne dogaja samo pri slovenskih društvi, ampak podobno pri drugih narodnostih.

Včasih si domišljam, da že dobro vem, kaj je demokracija in njen pomen, posebno ker se nahajamo v tako zvani arzenalni demokraciji. Toda ko čitam, da ameriška britska armada v Avstriji štiti in uslužbuje Mihajlovičeve četnike in brez dvoma tudi Rožman-Rupnikove švabobrance, ki so zbežali iz Slovenije radi zločinov nad svojimi rojaki, je res težko razumeti tako demokracijo, katera še nadalje štiti nacifaciste.

Tudi kaže, da bi rajši videli kraljice v Jugoslaviji in drugod na Balkanu kot pa republiko. Čudna taka demokracija, zares zelo čudna!

Menda še ni bilo nobenkrat v zgodovini Amerike toliko aplikacij za razporeke kot v sedanjem času, ko večkrat presegajo ženitve. Posebno vojaki so se hitro ženili pred odhodom v armado, ali na tedaj, ko so bili v armadi. Sedaj pa so mnogi prišli do spoznanja, da se ne prenašajo, kar pričajo številne ločitve. Da navelica ni nikjer kaj videti, najmanj pa pri ženitvi. Vojaki so tudi drugače precej razočarani ob dohodu domov, kajti mnogi ne morejo dobiti ni-

ti dela in ne stanovanja, mnogi izmed njih pa imajo že družine.

Zelo pomembna in upoštevanja vredna je ideja za nabiranje prispevkov za mladinsko bolnišnico v Sloveniji. S takim samaritanskem delom si bodo brez dvoma ameriški Slovenci postavili najlepši in najtrajnejši spomenik. Pojdimo na delo in darujmo vsak po svojih močeh, da dosežemo našo kvoto — kolikor Slovencev v Ameriki, toliko dolarjev!

Pred leti, ko so priseljenci še v večjem številu prihajali v Ameriko, so bili navadno ti krivi vseh štrajkov. V sedanjem času, ko je več stavk kot kdaj prej, ne dolže več inozemcev, tudi ne komuniste, ker vedo, da jim nihče več ne verjame.

Joseph Irman.

ČE BI DELAVEC RABIL SVOJO MOČ...

Bellingham, Wash.—V boljše razumevanje mojega dopisa z dne 12. febr. dostavljam tam, kjer se glasi, "dobro vidim kako si prizadevajo za kongresu za delavstvo," da si kongresniki države Washington prizadevajo za delavstvo! Tudi gubernor Walgreen je moč naprednega značaja.

Če več mislim na današnji položaj, posebno glede stavk, tem bolj premišljam, ako bi bilo ameriško delavstvo pravilno organizirano, to je tudi v svoji politični stranki, bi ne stavalo samo proti sebi, temveč bi potipalo magnate. Ampak to se ne bo zgodilo, dokler bosta v vodstvu John Lewis in Green.

"Kako?" boste mogoče vprašali. "Kaj bi ti storil?" Stopil bi pred delavstvo in mu povedal resnico! Namreč: dokler ne boste rabili svoje moči, tako kot jo rabi kapitalist proti vam, boste izgubili, čepravno dobite več denarja. Ta "več" pa ne bo prišel od profita, pač pa od podražanja vaših izdelkov, kar pomeni — ljudstvo! In kdo je to ljudstvo? Ali niste vi vsi? Nam je treba organizacije, ki bo vsestrankarska.

Najprej se moramo zavedati, da živimo pod ustavo Zedinjenih držav in ustavo moramo spoštovati. Mi moramo tudi spoštovati lastninske pravice. Moramo upoštevati, da lastnik ima pravico sam odločevati glede svoje lastnine. Toda on nima pravice pod našo ustavo siliti vase, da v njemu služi. Vi sami odločujete komu služite. Roke so vaše, možgani v vaših glavah, ki vodijo in uravnavaajo delo, so tudi vaši. Zavedati se morate, da je gospod le toliko časa gospod, dokler mu vi služite. Bogataš bi na mah postal uboga reva, ako bi strežniki in vsi oskrbovalci zastavkali. Kaj pomagajo torej stavke brez splošne organizacije? Nič! In profiti niso manjši. Kje je tista organizacija?

Kadar bodo ti delavci z industrijskimi skupno organizirani, potem sploh ne bo stavk... Ampak dokler je delavec razdeljen, dokler se ne bo zavedal kako velikansko moč ima, do tedaj ne more zmagati v boju s kapitalisti. Samo pomislimo, ako b recimo v hotelu, na mah zastavkalo vse osebje. In v tem hotelu bi živel magnat, ki je v boju z delavci... Dovolj — samo pač še na pol divjaki...

George Gornik.

PISMO IZ BREZNICE

Cleveland, O. — Prejela sem pismo od moje sestre iz vasi Breznica, pošta Žiri. Pismo je precej podobno drugim pisom, ki prihajajo iz stare domovine. Omeniti moram, da je Breznica po prvi svetovni vojni spadala pod Italijo, polovica kmotij pa pod Jugoslavijo, tako da so domačini imeli velikanse sitnosti pri obdelovanju svoje zemlje.

Poleg teh sitnosti so bile še mnoge druge nepravice. Njihovi otroci niso smeli hoditi v šolo v Žiri, četudi je bilo bliže. Morali so jih pošiljati v nek drugo majhno faro, v Dedinjo nad Spodnjo Idrijo. Tam sedaj počiva tudi moja mati, ki je umrla pred petimi leti, pa je niso smeli pokopati v Žireh na Dobračevem, kjer je naše pokopališče.

Pred vojno so mi večkrat pisali, kako so domačini včasih umrlega svojca ponoči "ukradli" in ga pokopali v Žireh. Naj vsi v miru počivajo. Upam, da Italijani ne bodo nikdar več gospodarili po naših krajih.

Kakor mi piše sestra Franca, so naši ljudje med vojno res mnogo pretrpeli. Najprej so jih mučili Italijani, potem pa Nemci. Vedno so jim grozili, da jih bodo ubili, ako ščitijo partizane, zraven pa so jim vse pokradli. Partizane so iskali skoro vsak dan, dobili pa niso nikogar. Sedaj so se fantje in možje srečno vrnili, mnogi pa so padli. V sosednji vasi so še bolj trpeli. Naslov moje sestre je: Franca Jesenko, vas Breznica 18, pošta Žiri, Jugoslavija.

Mary Oblak '35.

SHOD V WAUKEGANU LEPO USPEL

Waukegan-North Chicago, Ill. — Shod, ki se je vršil dne 9. februarja v počast zastopnika Rdečega križa Jugoslavije dr. R. Neubauerja, je zelo zadovoljivo izpadel. Priredbo je aranziral odbor postojanje št. 36 SANSa.

Ker radi boleznici nisem bil navzoč, nisem slišal govora dr. Neubauerja, vendar pa slišim ljudi, ki se zelo pohvalno izražajo o njem. Lahko pa poročam s finančnem uspehu tega shoda. Vota, ki so jo darovali posamezniki in društva, znaša \$1150.10. Od tega denarja smo poslali organizaciji SANS \$1000 za mladinsko bolnišnico v Slovenji. Stroški s shodom so znašali \$13, odbor pa je kupil 105 parov čevljev, moških, ženskih in otroških, za reveže v stari domovini. Čevlji so stali \$185.

Naj na tem mestu navedem imena darovalcev in vsote darov: Slovenski narodni dom \$250, Slovenska zadrzna prodajalna \$150, samostojno podporno društvo Waukegan-North Chicago \$25, Slovenska narodna čitalnica \$25, balinarski klub \$25, društvo Moška enakopravnost 119 SNPJ \$15, društvo Sv. Roka 94 ABZ \$10, dr. Andrew in Albina Furlan \$50, Math in Louise Ogrin \$20, skupina Macedoncev \$20.

Po \$10: John in Anna Mahnič, Frank in Mary Malovašič, Tomaž Troha in žena, Viktor Belec, Marian Jelovešek, Mike Miller; Frank in Helen Jereb, John Merzjak in žena, 810—10th st.; \$8 Frank Belec in žena; \$7 Valentin Jereb; po \$5: Vincent Pink, John in Ana Boštančič, Tony L. Zeleznik, Matevž Suhadolnik, Ludvik Zele, Frank Perpich in žena, Steve Debelak, Vincent Mathias, Math Kirn, Anton Potočnik, Anton in Mary Celaric, Mary Dobrovolc, Anton Zainer in žena, Frank Korenčan in žena, Ignac Geržel in žena, Frank Kuhar, Anton Končan, McAllister ave., Frank Gostiša in žena, North ave., Ignac in Mary Jereb, Frances Hrovatin, Anthony Pierce, Frank in Frances Zupec, John, Frances in Mary Hodnik, Frank in Christine Stritar, Anton Ribarič, John Gantar, Valentin in Mary Gosar, John J. Zelenik, Jernej Spacapan, Anton Gosar, Frank Pezdri st., Josip Žagar, Frank Grimšič, Joe Bezek, Andrej Bartel in žena, Jakov Meseč, Martin Judnich, August Kozina, Math in Frances Jereb, John in Mary Nagode, John Kastelic, Kenosha, Wis. (?) Joe Hrvat, Kenosha, Wis. (?), neimenovan; Nasta Tafel \$4. Dalje dvanajst oseb po \$3, 53 po \$2, tri po \$1.50, 93 po \$1, manjših darov pa je za \$660.

Ko pregledujem imena darovalcev, mi nehotne pridejo pred oči imena onih, katerih ni med darovalci. Posebno nekateri prvaki in trgovci niso zastopani s prispevki. Rdeči križ je vendar svetovno priznana organizacija, katero podpirajo vse vere. Ali le ne priznajo mogoče samo katoličani?? Seveda, so pa tudi častne izjeme med njimi!

Naj pročam že, kar sem prejel po mojem zadnjim poročilu. Čisti preostanek priredbe z dne 8. decembra je znesel \$688.37, dr.

Andrew Furlan izročil dobiček od prodanih Adamičevih knjig "Nation of Nations" \$25, Franca Morales \$5, Mary Dobrovolc \$5 in Jack Mivšek \$2.

Do sedaj smo poslali organizaciji SANS za relief \$4,500, za bolnišnico \$1000, na rokah pa imamo \$33.40. Iskrena hvala vsem darovalcem v imenu bednega naroda in starem kraju! Lepa hvala odboru Slovenskega narodnega doma za prosto rabo dvorane in drugih prostorov!

Math Jereb, blagajnik.

MICHIGANSKI ZDRAVNIKI SE ORGANIZIRAJO ZA POMOČ JUGOSLAVIJI

Detroit, Michigan. — Društvo zdravnikov okraja Wayne je začelo akcijo med svojimi zdravniki za zbiranje že rabljenih zdravniških instrumentov, zdravniških knjig in strokovne literature za opustošene in izropane zdravstvene ustanove in zdravniške šole v Jugoslaviji.

Društvo zdravnikov apelira na vse svoje člane, da prinesejo te tako nujno potrebne zdravniške pripomočke v dom okrajnega zdravniškega društva na 4421 Woodward ave., Detroit.

Dr. Otto Grob, glasoviti pljučni specialist in vodilni znanstvenik otroške higijene, je prežvel predsedstvo za oddelek Detroitkega ameriškega odbora za pomoč Jugoslaviji. Pripravljajo se za novo kampanjo med zdravniki v državi Michigan za podporo zdravniških šol in za pomoč rešitve zdravniških težko v Jugoslaviji s poklonitvijo že rabljenih zdravniških instrumentov ali denarnih sredstev za nakup istih.

Ko je dr. Grob spejel predsedstvo zdravniškega odbora, je izjavil sledeče: "Jugoslavansko ljudstvo je v borbi za svobodo plačalo veliko ceno z življenjem in zdravjem. Kot zdravnik smatram za svojo dolžnost, da storim vse, kar morem, da pomagam temu hrabremu ljudstvu. Pozivam vse prijatelje jugoslavanskega ljudstva, da pošljejo denarno pomoč ali zdravniške instrumente na zgorajnji naslov ali pa na 900 Hofmann Blvd., Detroit 1, Michigan."

Lia Menton.

Detroit, Mich. — Popravek. V seznamu darovalcev za Rdeči križ Jugoslavije na prireditvi jugoslavanskih žen v počast Nade Kraigher 29. januarja, bi se moralo glasiti: Društvo "Young Americans" št. 564 SNPJ in Andrew Grum ml. sta darovala po \$50, ne pa po \$30, kot je bilo poročano. Herman Grebenc pa \$5.

Lia Menton.

PISMO IZ MEREČJA NA NOTRANJSKEM

Trinidad, Colo. — Iz Merečja pri Trnovem, Ilirska Bistrica, Notranjsko, sem prejel sledeče pismo, datirano 18. nov. 1945: "Dragi Francelj! — Z veseljem smo odprli Tvoje pismo, ki smo ga pričakovali dolgih pet let. Končno se nam je želja izpolnila. Tukaj Ti bom opisala naše trpljenje, ki so nam ga italijanski fašisti prizdajali. Ti laški divjaki so nam vse požgali in nas oropali do kosti.

Sledeče vasi so bile požgane: Kilovče, Ratečevo Brdo, Bitinja, Stari most, Merečje, Malni in Podstenje. Nam so požgali 4. junija 1942. Odnegli nismo nič od doma, samo to, kar smo imeli na sebi: Nam so vse pobrali, tudi živino, poleg tega pa smo bili internirani 18 mesecev bližje Neaplja. Mama so zgubili zaradi v internaciji in so dočela osepeli. Preganjanje in slab zrak v barakah, to je zelo slabo vplivalo na človeka. Hrano so nam dajali presno, brez soli in brez masti. Črna, gnilo zelje in osem dekagramov kruha na dan. Tako so nas stradali.

Ko smo se vrnili iz internacije, smo šli na Topolec, kjer smo ostali 19 mesecev. Sedaj smo si za silo z deskami pokrili zidovje naše hiše, da smo pod streho v Merečjah. Nimamo ne živine ne vozov ne orodja — prav nič. Tukaj je vse polno grobov. Na Francovem vrtu so štiri grobovi. Kamor koli se

ozreš, vidiš grobove, poleg pa se še dobijo okostnjaki površju zemlje po vsej okoliščini.

Okrog Trnova so se vršile bitke. Najhujša bitka se je v Trnovem vršila dne 5. m. 1945 in je trajala pet dni. J. M. j. bilo takrat, ko so partizane četete premagale nemško armado in jo pognale v beg. V dneh smo veliko prestala bitka je zavzemala obsežne zemlje.

Prestali smo veliko grozoti dan, ko so požgali, so ubili več kot 40 oseb. V Merčju so ubili 16 hišnih gospodarjev v Kilovčah so jih ubili 13, njimi Franceta Mežnarca in V Bitnjah so jih ubili 10, je kakor sodnji dan. V Bitnji so Nemci ubili našega st. italijanske kukavice pa smo, hčerko tete France iz R. Stara je bila 22 let. Ludvik žena ter njuni otroci. Ena Ludvikova hčerka je bila internaciji in je tam umrla, ko da imajo sedaj samo dva troka. V Merečjah smo samo mi in Grgotovi. Ni kaj prijazno, ker so same valine. Ostali smo tako nagnani in bosi. Prosim, ako goče, da mi kaj pošljete, imaš, mi pošlji kakšno kremo, ker so nam vse pogorele.

Drugič bom kaj več povedal. Sprejmi mnogo srčnih pozdravov od družine — Valencij.

Frank Valencij.

S POTA

Gotovi elementi so me krat čkodoželjno tožniki, da bivar plaču v bolnišnici Mary v Duluthu, Minn. Naj do oni, ki to raznašajo, da na pravem glede tega. Sem delal in še vedno pomagam Slovencev in Slovank splošnem, zato priporočam onim, ki delujejo proti tem sami sebe kažejo, da so to bi ne smeli biti, da ne da ne za narod in ne za kaj drga.

Matiija Pogorec.

ŠE MALO ODGOVORA

Cleveland, O. — No, kaj Nežko? Ako ima močan prkvi, ji moraj povedati, da Chisholmu raste preslica, s. ko mi je pisal rojak, ki je Nežko. Kar naj si skuha sličnega čaja in pritisk krvi prenehal.

Drugič pa me nikakor ve kličti na korajžo, ker mi v Sovjetski uniji, ampak v dinjenih državah, kjer je "for all to fight" za demokracijo. Kaj je treba mazati toliko bičev v nekaj stavkih, saj vsa vruga poznajo že vsi po Ameriki, ne da bi bilo treba pisati njegovo ime za vsako kajti besedo. Torej, Nežka Gabrovška, pazi na svoje ženo, je, ker v Rusiji ne marajo ženske ki jih nadleguje "high pressure".

Zenska se ima vso pripraviti s svojim možem, pa pravice pričeti prepričati, čigar nameni so pošteni vseh ozirih in tudi v polnem Will Rogers je rekel: "Lady, intentions are honorable," je zenska vmešala v njegov blem pisanja dopisov.

Veš, Nežka, Barbic ima ke, saj tako trdijo tisti, ki imajo na muhi in ga obrabljajo od napak. Če bi imel pa ubil ga pustili pri miru in ne bi teli obrabiti njegovih us. Lepo radi obrabijo poštene ljudi, ubi se boje. Ta svet je res spnen — vtiča svoj nos tam, kjer nič ne srbi, in sicer za to, da pokazal svoje znanje. Ali b govoga znanja v kolobarju na sredini je voljo. Torej vtičjak nosu v votlini; ker si znela, da znanja nimaš o tisti česar hočeš druge učiti.

Ako bi bil jaz v Minn., ne bi prav nič brigal za Ruso kajti senator nam je v Pittsburghu obdrževal, lekcijo ter sota kako krasno je v Minn. soti in nas vabil tja. Leta 1931 ana jezera, ki so polna rib in jih imaš rada, ti jih ni treba viti, ker kar same k tebi prihajajo. (Dolje na št. strani.)

Vesti iz nove, prerojene Slovenije in Jugoslavije

VE SPOMENICI KOROŠKIH SLOVENCEV AVSTRIJSKI VLADI

Kratko pred volitvami sta obkročila Koroško kancijer Avstrije, Karl Renner in prosvetni minister, Ernest Fischer. Politično vodstvo koroških Slovencev je v imenu OF za Slovensko Koroško na 20. novembra 1945 predalo kancijeru dr. Karlu Rennerju spomenici.

V prvi spomenici poudarjajo koroški Slovenci, da so doprinesli v oboje obojenem boju zoper totalni socializem od vseh Avstrije največ človeških materialnih žrtev. S temi spomenici so si priborili pravico, se združijo s svojim materinim narodom v eni državi, istočasno pa so doprinesli tudi svoj del k osvoboditvi Avstrije. To vodstvo potrjuje dogovori, sklenjeni med Jugoslavijo in zameričkim pojavljem v Sredozemlju v mesecu maju 1945, naj se izjavi britanske vojaške sile v Celovcu 9. julija 1945, t. j. kateri je rečeno: "Vprašanje, ki je treba zahtevati sprememba, je zadeva, ki jo bo morala rešiti mirovna konferenca." To dejstvo je bilo priznано vputaciji OF za Slovensko Koroško s strani vseh članov Zameričke kontrolne komisije na 15. in 16. novembra 1945. Na to dejstvo se opirajo pri ponovni zahtevi Jugoslavijo združiti koroških Slovencev z njihovim materinim narodom.

Nadaljnem so koroški Slovenci v spomenici opozorili, da bila njihova stranka OF za Slovensko Koroško pogojno dojena šele 17. oktobra 1945, prej komaj 40 dni pred volitvami 16. dne je bilo njeno delovanje brez vzroka prepovedano 48 urah zopet dovoljeno, naslednjih dveh dneh zopet prepovedano in po osmih dneh zopet dovoljeno. Izdajanja slovenskega časopisa ni bilo moč dojeti.

Medtem ko so imele vse druge avstrijske stranke že pet mesev popolno svobodo udeleževanja, niso bile dane Slovincem Koroškem dejansko skoraj bene možnosti udeleževanja. V takem stanju ni mogoče govoriti o svobodnih volitvah. Koroškim Slovincem je bilo s tem omogočeno udeležiti se volitev kot stranka; zato tudi ne more priznati izidov prihodnjih volitev.

Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško postavlja zaradi tega enkrat načelno zahtevo, da volitve na spornem ozemlju dovolijo. Koroški Slovenci prepričani, da je avstrijska vlada zelo zainteresirana na nemem sporazumu med narodi na dobrih odnosjih z novo Jugoslavijo.

V drugi spomenici je pa politično vodstvo koroških Slovencev izneslo naslednje zahteve in tožbe:

Največje vojne zločince Koroške, SS Standartenführerja in palnega namestnika Gauleiterja, Maier-Kaibitscha, Gauleiterja dr. Rainerja in stotnika Fritzja, je čimprej postaviti pred sodišče na Koroškem. Kaibitsch, Rainer, Fritz in njihovi pomagači so neposredno odgovorni za prisilno izselitev slovenskih družin iz Koroške, za odgon stotin koroških Slovencev vseh poklicev in svetnih nazorov v koncentracijske taborišča tretjega rajha, za izlete smrtne osodbe, izvršene nad koroškimi Slovenci. Kaibitsch, Rainer in Fritz so kot funkcionarji SDAPa izselili na Koroškem slovenske družine in so jih prisilno postavili pred sodišče.

Da se zagotovi popolnoma obsevanje in nepretrgan potek preloženih razprav, zahtevajo politično vodstvo koroških Slovencev, da se za vodstvo proklamira v Celovcu delegira dananjšnji voditelj. Ker sta Kaibitsch in Rainer na listi vojnih zločincev Jugoslavije in ji morata biti izročena, zahteva OF za Slovensko Koroško, da se izvršijo kazenski ukrepi in Rainerja v celni vojni pred njuno izročitvijo zadržijo. Samo z osobodbo

glavnih vojnih zločincev in njihovih pomagačev se more Koroška oprati krivde, katero si je nasproti Slovincem naprtila.

Nadalje je zahtevala Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško poravnava vse v zvezi s temi zločini povzročene škode, ki so jo utrpeli stotine in stotine prisilno izseljenih družin, katerih škoda znaša več milijonov šillingov, in škode, ki so jo utrpeli interniranci slovenske narodnosti v koncentracijskih taboriščih. Politično vodstvo je zahtevalo vključitev partizanskih vdov in sirot v državno socialno skrbstvo ter preskrbo družin in svojecev na smrt obsojenih in usmrčenih Slovencev Koroške.

Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško je zahtevala tudi dejansko poravnavo škode, kateri je bila prizadejana slovenskemu ljudstvu Koroške na kulturnem in gospodarskem področju. Mohorjeva družba, njene hiše in ostale nepremičnine v Celovcu so še vedno zasežene. Koroški Slovenci nimajo sedem mesecev po osvoboditvi niti dnevnika, niti tednika, niti mesečnika, čeravno je taka pravica priznana po sklepu Zavezniškega kontrolnega sveta na Dunaju vsem političnim strankam. Ker so bile vse slovenske knjižnice popolnoma uničene, so zaprosili za dovoljenje za nabavo knjig iz Jugoslavije.

Osvobodilna fronta za slovensko Koroško je zahtevala popolno iztrebljenje nacifašistov iz šol, uprave in varnostne službe. Nikakor se ne da zagovarjati, da se danes bivši nacifašisti, ki so se udeležili preganjanja antifasiističnega prebivalstva in bojev za svobodo, zopet uvrščajo v varnostno službo kot varnostni organi v demokratični Avstriji; nadalje je zahtevala nastavev uradnikov slovenske narodnosti v javni uravi.

Osvobodilna fronta je odločno protestirala proti odstitvi slovenskih županov in proti poskusom pritiska s strani uradnih oseb koroške deželne vlade.

Osvobodilna fronta je zahtevala dejansko izvedbo od koroške vlade izdane uredbe o dvojezičnem šolstvu na Koroškem in posebno nagrado učitelstvu za njihovo nadurno delo.

S svojim oboježenim uporom proti nacifašizmu so bili koroški Slovenci v antifasiističnem boju, ki se je vodil v mejah države, vodilno udeleženi. Skupaj z avstrijskimi borci za svobodo so za osvoboditev Avstrije doprinesli največji delež. Osvobodilna fronta za slovensko Koroško je nazirana, da bi se mogla vlada nove, neodvisne in demokratične Avstrije za doprinešene žrtve najbolj oddolžiti s tem, da bi se pred mirovno konferenco, katera naj bi odločila o stoletnih stremiljenjih koroških Slovencev po združitvi z materinim narodom in Jugoslavijo, izvedla skorajšnjo izpolnitev teh stremiljenj.

—Po Ljudski pravici.

NAŠIH ZADRUG NE BODO IZBRABLJALI ŠPEKULANTI

V Gorjah smo obnovili nabavljajno in prodajno zadrugo, da bi preko nje prodajali odvisne kmečke pridelke in kupovali blago, ki ga potrebujemo, t. j. zlasti industrijske izdelke, ter da bi pri tej trgovini izključili špekulacijo, ki gre vedno v škodo nas, kmetov in delavcev.

Izvolili smo zadrugni odbor in zadruga je pričela z delom. Že po kratkem času pa smo opazili, da nekaj zadrugo ni v redi. Cene blagu so bile celo višje kot pri trgovcih, blago pa se ni pravilno razdeljevalo, prav tako so se dogajale v zadrugi preskrbi nepravilnosti.

Gorjanci pa vemo, da pomeni ljudska oblast tudi to, da ima ljudstvo pravico, da odstrani tiste, ki delajo proti koristim ljudstva. Zato smo se zbrali na množičnem sestanku v Gorjah in javno odkrili vse te nepravilnosti v poslovanju zadrug ter poklicali odbor in uslužbence na odgovor. Pri tem se je izkazalo, da so se te nepravilnosti res dogajale zaradi krivde nekaterih članov odbora. Te smo takoj odstavili in izbrali nove. Na množičnem sestanku je bilo tudi sklenjeno, naj Narodna milica zastraži trgovino, dokler je ne prevzamejo novi odborniki, da bi tako onemogočili nepoštene zadrugni članom še kakšno škodljivo dejanje.

Odločeni smo tudi v naprej nadzirati delo naše zadrug in na taka mesta postaviti samo poštene odbornike, ki bodo delali v korist naroda.

JANEZ GOSER. VOLIVCI V PRIMSKOVEM RAZKRINKALI SVOJEGA PREDSEDNIKA

Iz okrajnega odbora OF Trebnje smo prejelo sledeči dopis:

Ko so se vršile volitve v narodno-osvobodilne odbore, je bil izvoljen za predsednika KNOO Primskovo Hren Anton iz Zagriča. Izvoljen je bil od ljudi, ki so v času borbe sodelovali z okupatorjem in so hoteli tudi sedaj "svojega" človeka postaviti na oblast. Ti škodljivci so mnogo poštenih ljudi zaslepili s svojo propagando, da so glasovali zanj. Pristaši Osvobodilne fronte pa so že takrat ljudem pojasnjevali, da bo ta človek delal le zase in za svoje priganjače. To se je tudi v resnici zgodilo.

Ko je bil novi predsednik izvoljen, si je svoje vlogo kot starem zamislil. Na široko se je vsedel v krajevno pisarno in se diktatorsko obnašal proti vaščanom, ki so ga izvolili. Ostal je zvest samemu sebi in svojemu lastnemu pojmovanju oblasti. Zato je prav malo delal, pa dosti jedel in pil, zlasti po hišah svojih "političnih" prijateljev. Hrenov Anton tudi za časa okupacije ni bil nič boljši. Večkrat je sosedom zatrjeval, da bo zbežal v Ljubljano pod zaščito nemških oblasti.

Seveda, naši vaščani niso imeli zaprtih oči in so mu hoteli čim prej dokazati, da ni vreden svoje oblasti. Pri vnetem zasledovanju so kmalu odkrili njegove grehe. Tako je dobival Hren od socialnega skrbstva podporo za 5 družin, katerih svoici naj bi bili padli v partizanih. V resnici pa so ti svoji padli v belogardističnih vrstah. Nadalje je pobiral podpore za 3

TAKI PRIMERI SE NE SMEJO DOGAJATI

V "Ljudski pravici" z dne 9. decembra sem čital članek, ki pravi, da ne smejo priti svinjske kože v roke špekulantov, ki bodo z njimi trgovali v svojo, ne pa v splošno ljudsko korist. Svinjske kože morajo kupovati za to določene ustanove preko svojih pooblaščenecv, ki so poštini in zanesljivi ljudje.

V zvezi s tem bom opisal primer, ki se je zgodil v naši vasi. Zadruga v Gorenji vasi nad Škofjo Loko kupuje med drugim tudi svinjske kože. Pred dnevi je prišla v to zadrugo mesarica Peršutti iz Gorenje vasi in pokazala dovolilnico za prekupovanje svinjskih kož. Zahtevala je od zadrug, da ji odda že kupljene kože, češ da ima za trgovino s kožami le ona pravico.

Zadruga je mesarici na podlagi dovolilnice res oddala kože, ni pa storila ničesar, da ji odvzame dovoljenje, saj je bilo vsem znano, da se peča s temnimi posli. Danes je mesarica že ovađena, da je prodajala na ne-

pošten način mast v Ljubljano. Razkrinkala se je tudi pri svojem gostilniškem poslu. Na debelo je belila hrano samo svojim črnoborzijskim prijateljem, s katerimi ima prirčne zveze že od časa okupacije.

Takovi primeri se ne smejo več dogajati. Vsi dobro vemo, da danes še vedno primanjkuje čevljev in da je potrebno trgovino s kožami kontrolirati. Zato pa morajo ustanove, ki odgovarjajo za to trgovino dobro pregledati ljudi, ki so jim zaupani posli nakupovanja. Ako bodo dobili dovoljenje takšni ljudje, kot je mesarica Peršutti, bomo zopet doživeli stare čase, ko so vladali špekulanti in črnoborzejanci.

Naše oblasti morajo dobro paziti, komu zaupajo.

Zato se po pravici sprašujemo, kakšen človek je bil to, ki je izdal mesarici dovoljenje, ne da bi se prej informiral o njeni preteklosti. Ljudje, ki izdajajo odgovorna pooblastila nepoštenim osebam, bodo prav gotovo odgovarjali kot črnoborzijski sami.

Džuro Stojsavljevič.

NOVO SVETOVNO OBOROŽEVANJE?

Napisal Donald Bell

Statistični podatki o vohunskih aferah bi nedvomno pokazali, da je njih število v neposredni odvisnosti od mednarodne politične napetosti. Običajno po zaključku velikih vojn vsaj nekaj časa ni nobenih velikih vohunskih zapletljajev—prvič, ker tekom vojne vojaške skrivnosti pridejo na dan, druga za drugo, tako da so zadeve velikega mednarodnega pomena ob koncu splošnih konfliktov redke, drugič pa, ker se po velikih vojnah mednarodne napetosti običajno poležejo.

Vohunska zadeva v Kanadi nam potrjuje, da po tej drugi svetovni vojni tega odihva v mednarodnih odnosjih ni bilo. Tekmovanje oboroževanja se je začelo med zmagovalci samimi—a v takem primeru je nemogoče preprečiti mednarodne špijonaje. Vsaka, prav vsaka država si bo prizadevala izvedeti čim več mogoče o tem, kaj pripravljajo bodoči nasprotnik.

Ako si stvar ogledamo s praktične strani, bomo videli, da morajo Rusi računati s tem, da imamo mi ne le tajnost izdelave atomskega orožja, temveč da vrhu tega tudi nadaljujemo produkcijo atomskih bomb. Posledica tega je, da ne morejo čakati na to, da bo tudi njihova atomska znanost dosegla stopnjo, kjer ji bo mogoče izdelovati orožje iste vrste. Nasprotno, začeli bodo ojačevati svojo rdečo armado in skušali izboljšati svoj položaj s tem, da si ustvarijo širok pas strateških postojank.

To seveda ne bo preprečilo našega izdelovanja atomskih bomb. Nasprotno, tudi mi bomo začeli pripravljati svoj pas strateške obrambe, iskali bomo pripravnih otokov za izvidne postojanke in začeli raziskovati arktične kraje radi ofenzivnih in defenzivnih baz. Sredi Tihega oceana se pripravljamo na gigantične poskuse, ki očitno niso naperjeni proti Angležem.

Toda Rusi bodo nato podvojili

Rusi in atomska bomba

Washington.—ONA — Edward U. Condon, predsednik društva American Physical Society, je zadnje dni prejel brzojavko od dr. J. E. Frenkela, člana Leningradskega fizično-tehničnega inštituta, v kateri je jasno izraženo rusko stališče v zadevi uporabe in razvoja atomske energije. "Veselite nas bo," je brzojavil dr. Frenkel, "izmenjavati misli z ameriškimi znanstveniki." Izjava pravi, da je ruska znanost utrpela velike izgube v teku vojne, ker je mnogo mladih učenjakov padlo na bojnih poljih, a da se je kljub tem delo na tem polju zpet začelo z velikim poudarkom. Skupina dr. Frenkela se bo bavila s teoretičnimi problemi atomske sile in njenimi odnosi napram zemlji. "Upajmo," dalje pravi izjava, "da bo duh sovrražne nezaupnosti, ki je privedel do tega, da je bila ta sila uporabljena v svrhe uničevanja, polagoma odmrli ter da bodo mogoče ameriški in ruski učenjaki delati skupaj v dobro vsega človeštva."

Dr. Condon je odgovoril na brzojavko in poudaril, da ne bomo nikdar pozabili junaštva in žrtve ruskega naroda v teku borbe proti fašizmu. "Naša največja želja je, da vzpostavimo sodelovanje med našimi in vašimi znanstveniki. Priznavamo, da je prikrivanje, ki je bilo uvedeno tekom vojne, neakladno s praviimi stremiljenji znanosti."

ZASTOPNIKI LISTA PROSVETE

se vsi društveni tajniki in tajnice in člani, ki jih društva izvolijo v te svrhe.

Naši nastavljeni lehniki in potestvalni zastopniki za določene okrajne sp:

- Louis Barbois, za Milwaukee Wis. in okolice.
- Anton Janovich, za Cleveland Ohio in okolice.
- Frank Klun in Chisholma, Minn. za Chisholm in okolice.
- Frank Cvatan in The Hill, Pa. za vse srednje-vzhodne Penno.
- Anton Zornik in Harrisburg, Pa. za vse zapadne Pennsylvanije.

Poleg vseh teh pa lahko vsak član ali narodnik sam pošlje svojo narodno direktivno listo.

PROSVETA
2857 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V Prosveti so dnevne svetovne in delavske vesti. Ali jih čitate vsak dan?

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani)

in se ponujajo, češ, vzemi me in speči.

Kogar rado zebe, ne vem zakaj bi šel v Sibirijo zmrzovat, ker je v Minnesoti prav tako mrzlo kot v Sibiriji. Saj ni nihče ukazal, da morajo ljudje iz Chisholma, Minn., ali pa iz Bellinghama, Wash., v Rusijo. Oni sami silijo tja, pozneje se pa ke-sajo!

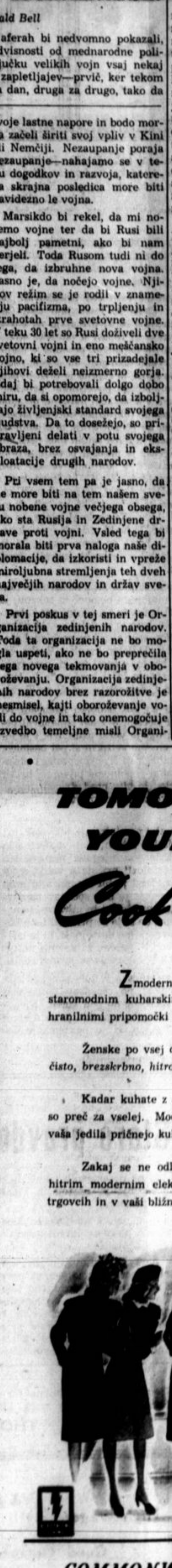
Frank Barbič.

Ženske po vsej deželi so se zavzele za električni način kuhanja, ker to je čisto, brezskrbeno, hitro in ekonomično.

Kadar kuhate z elektriko prevroča kuhinja in lisačo črni lonci in ponve so preč za vselej. Moderni električni štedilniki so tako avtomatični, da se vaša jedila pričnejo kuhati ko ste vi od doma.

Zakaj se ne odločite še danes vzivati jutrajnjega načina kuhanja, z hitrim modernim električnim štedilnikom? Kmalu bodo na razstavi pri vaših trgovcih in v vaši bližnji Edison prodajalni.

TOMORROW'S WAY... YOURS TODAY... Cook Electrically!

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Ženske po vsej deželi so se zavzele za električni način kuhanja, ker to je čisto, brezskrbeno, hitro in ekonomično.

Kadar kuhate z elektriko prevroča kuhinja in lisačo črni lonci in ponve so preč za vselej. Moderni električni štedilniki so tako avtomatični, da se vaša jedila pričnejo kuhati ko ste vi od doma.

Zakaj se ne odločite še danes vzivati jutrajnjega načina kuhanja, z hitrim modernim električnim štedilnikom? Kmalu bodo na razstavi pri vaših trgovcih in v vaši bližnji Edison prodajalni.

LEV N. TOLSTOJ:

KAZAKI

KAVKAŠKA POVEST

Iz rušine prevel
JOSIP KNAFLIČ

(Nadaljevanje)

"No, hvala Bogu," de praporščakinja. "Popadč—z eno besedo."

Lukaška je dobil ime "popadč" za vri čin, ker je bil rešil nekega fantiča iz vode, ga "popadel". In praporščakinja je omenila to, da bi s svoje strani rekla kaj prijetnega njegovi materi.

"Zahvalim Boga, mati, dober sin je, priden fant, vsi ga hvalijo," pravi Lukaškina mati. "Ko bi ga le še mogla oženiti, potem bi mirno umrla."

"No da, kaj je tako malo deklet v vasi?" odvrne prebrisana praporščakinja in dene z zgrbljenimi rokami skrbno pokrov na škatljico z žugalnicami.

"Veliko jih je, mati, veliko," opomni Lukaškina mati in zmaguje glavo. "Ali tvoje deklet, Marjanuška, to je deklet, da ga treba iskati."

Praporščakinja pozna namero Lukaškine matere za vrlega kazaka, se vendar izogiblje tega razgovora, prvič, ker je praporščakinja in bogata, Lukaška pa je sin preprostega kazaka in sirota; drugič, ker se ne mara ločiti še tako kmalu od hčere; poglavito pa, ker se to tako spodobi.

"No da, Marjanuška odraste, potem bo tudi pridno deklet," reče oprezno in skromno.

"Pošljem svate, da, pošljem jih; samo daj, da preje oskrbno vrtove. Pridemo se poklonit tvojim mladi, pravi Lukaškina mati. "Pridemo se poklonit Ilji Vasiljeviču."

"Kaj Ilja!" ponosno odvrne praporščakinja. "Z mano treba govoriti. Pa vse ima svoj čas." Lukaškina mati vidi na strogem obrazu praporščakinje, da ne kaže govoriti dalje; zažge z žveplenko čunjo, se vzdigne in reče: "Ne pozabi, mati; misli na te besede. Grem zdaj, moram topiti," dostavi.

Ko gre čez cesto in vihti v iztegnjeni roki tlečo čunjo, sreča Marjanko, katera jo pozdravi. "Zalo deklet, pridno deklet," premišluje, ko gleda lepo mladenko. "Kaj ji treba rasti! Čas je, da se omoži, v dobro hišo, z Lukaško."

Tudi mati Ulitka ima svojo skrb; kakor je sedela na pragu, tako ostane in mučno nekaj premišluje, dokler je ne pokliče hči.

VI.

Moško prebivalstvo kazaške vasi živi na pohodih in v kordoni ali "na postih", kakor pravijo kazaki. Ravno oni Lukaške, popadč, o katerem sta govorili starki v vasi, je stal proti večeru na stolpu nižje-protockega posta.

Nižne-protocni post stoji tik na bregu Tereka. S komolcem naslonjen na ograjo stolpa, je miže pogledaval Lukaška zdaj v daljavo za Terekom, zdaj dol na tovariše kazake in tuintam kaj pokramljal z njimi.

Solnce se je bližalo snežnim vrhom, ki so se belili nad kodrastimi oblaki. Oblaki, ki so valovili ob njih vznožju, so zadobivali čezdalje temnejše barve. Po zraku se je razlivala večerna prozornost. Iz divje-zarastle šume je vel hlad, a okoli stražnice je bilo še vroče. Glasovi kramlajočih kazakov so se razlegali zvonko in dolgo doneli v zraku. Rjavi, bistri Terek se je odražal z vsem svojim pomikajočim se vodovjem vedno ostreje od negibnih bregov. Vpadal je, in tuintam se je temnil rjavi, še mokri pesek po obrežju in prodovih.

Njegova široka čerkeska je bila ponekod strgana, šapka (čepica) po čecensko potisnjena nazaj, nogavice spuščene do pod kolen. Njegova obleka ni bila bogata, a sedela je na njem s tisto kazaško eleganco, ki je posnemanje čecenskega džigita.

(Dalje prihodnjič)

Nasproti kordona, onkraj reke, je bilo vse pušto in prazno, le nizko, neakonočno, divje bičevje se je raztezalo prav do gor. Nekoliko v stran je bilo videti na nizkem bregu glinaste kočice, ploske strehe in lijaste dimnike čecenskega aulca.

Ostre oči kazaka, stoječega na stolpu, so zasledovale v večernem dimu mirnega aulca gibajoče se postave oddalec vidnih Čecenk v modrih in rdečih oblekah.

Čprav so kazaki vsak čas pričakovali, da pridejo Abreki (tako se imenujejo tisti Čecenci, ki ne mirujejo in ki prihajajo na rusko stran Tereka krast in ropat) s tatarske strani sem čez reko in jih napadejo, posebno v maju, ko je gozd ob Tereku tako gost, da se celo pešec s težavo prerine skozi, in čeprav je pred dvema dnevoma od polkovnega poveljnika "pritekel" ("priteči" pomeni v kazaškem narečju: prihajati) kazak s "cidulko" (okrožnica do vseh straž), v kateri je stalo, da po poročilih, dobljenih od ogleduhov, namerava tolpa osmih mož priti čez Terek, in radi česar je naročil poveljnik prav posebne previdnosti: v kordonu vendar niso bili posebno previdni. Ne da bi imeli konje osedlane in orožje pri roki, so se zabavali kazaki kakor doma, ta je lovil ribe, oni pil, drugi zopet je bil na lovu. Samo konj njega, ki je imel ta dan službo, je hodil uklenjen po globokem grmovju ob hosti, in samo kazak, ki je stal na straži, je bil v čerkeski (suknji), imel puško in sabljo.

Narednik, visok, suh kazak, z nenavadno dolgim hrbtom in majhnimi nogami in rokami, je sedel v odpetem bešmetu na škarpi pred stražnico in z izrazom lenosti in dolgčasa, ki dobro pristoja načelniku, zapiral oči in prekladal glavo iz roke v roko. Priletel kazak, s široko, črno, že sivkasto brado, v sami sraciji, prepani s črnim jermenom, je ležal kraj vode in leno gledal na enolični, šumeči in vrteči se Terek.

Od drugih, ki so bili istotako izmučeni od vročine in napol slepeni, je eden izplahoval perilo v Tereku, drugi je vezal uzdo, tretji je ležal na zemlji v vročem svišu in si pel pesmico. Eden kazakov suhega in črno-zagorelega obraza je ležal, očitno popolnoma pijan, na hrbtu ob steni hiše, kjer je bila pred dvema urama senca, kamor pa, so zdaj naravnost padali žgoči žarki solnca.

Lukaška, ki je stal na stolpu, je bil visok, zal fant kakih dvajsetih let in svoji materi zelo podoben. Obraz in vsa njegova postava sta kjub mladostni oglatosti pričala o veliki moči života in značaja. Dasi je bil vstopil šele pred kratkim v četo, vendar je bilo spoznati na drznem izrazu njegovega obraza in mirnem, samozavestnem nastopu, da si je že pridobil tisto bojevito in nekoliko ponosno dostojnost, ki je lastna kazakom in vobče ljudem, ki zmeraj nosijo orožje, in da je bil kazak in da se je znal ceniti.

Njegova široka čerkeska je bila ponekod strgana, šapka (čepica) po čecensko potisnjena nazaj, nogavice spuščene do pod kolen. Njegova obleka ni bila bogata, a sedela je na njem s tisto kazaško eleganco, ki je posnemanje čecenskega džigita.

Lukaška, ki je stal na stolpu, je bil visok, zal fant kakih dvajsetih let in svoji materi zelo podoben. Obraz in vsa njegova postava sta kjub mladostni oglatosti pričala o veliki moči života in značaja. Dasi je bil vstopil šele pred kratkim v četo, vendar je bilo spoznati na drznem izrazu njegovega obraza in mirnem, samozavestnem nastopu, da si je že pridobil tisto bojevito in nekoliko ponosno dostojnost, ki je lastna kazakom in vobče ljudem, ki zmeraj nosijo orožje, in da je bil kazak in da se je znal ceniti.

Njegova široka čerkeska je bila ponekod strgana, šapka (čepica) po čecensko potisnjena nazaj, nogavice spuščene do pod kolen. Njegova obleka ni bila bogata, a sedela je na njem s tisto kazaško eleganco, ki je posnemanje čecenskega džigita.

Lukaška, ki je stal na stolpu, je bil visok, zal fant kakih dvajsetih let in svoji materi zelo podoben. Obraz in vsa njegova postava sta kjub mladostni oglatosti pričala o veliki moči života in značaja. Dasi je bil vstopil šele pred kratkim v četo, vendar je bilo spoznati na drznem izrazu njegovega obraza in mirnem, samozavestnem nastopu, da si je že pridobil tisto bojevito in nekoliko ponosno dostojnost, ki je lastna kazakom in vobče ljudem, ki zmeraj nosijo orožje, in da je bil kazak in da se je znal ceniti.

Njegova široka čerkeska je bila ponekod strgana, šapka (čepica) po čecensko potisnjena nazaj, nogavice spuščene do pod kolen. Njegova obleka ni bila bogata, a sedela je na njem s tisto kazaško eleganco, ki je posnemanje čecenskega džigita.

Lukaška, ki je stal na stolpu, je bil visok, zal fant kakih dvajsetih let in svoji materi zelo podoben. Obraz in vsa njegova postava sta kjub mladostni oglatosti pričala o veliki moči života in značaja. Dasi je bil vstopil šele pred kratkim v četo, vendar je bilo spoznati na drznem izrazu njegovega obraza in mirnem, samozavestnem nastopu, da si je že pridobil tisto bojevito in nekoliko ponosno dostojnost, ki je lastna kazakom in vobče ljudem, ki zmeraj nosijo orožje, in da je bil kazak in da se je znal ceniti.

Njegova široka čerkeska je bila ponekod strgana, šapka (čepica) po čecensko potisnjena nazaj, nogavice spuščene do pod kolen. Njegova obleka ni bila bogata, a sedela je na njem s tisto kazaško eleganco, ki je posnemanje čecenskega džigita.

Lukaška, ki je stal na stolpu, je bil visok, zal fant kakih dvajsetih let in svoji materi zelo podoben. Obraz in vsa njegova postava sta kjub mladostni oglatosti pričala o veliki moči života in značaja. Dasi je bil vstopil šele pred kratkim v četo, vendar je bilo spoznati na drznem izrazu njegovega obraza in mirnem, samozavestnem nastopu, da si je že pridobil tisto bojevito in nekoliko ponosno dostojnost, ki je lastna kazakom in vobče ljudem, ki zmeraj nosijo orožje, in da je bil kazak in da se je znal ceniti.

Njegova široka čerkeska je bila ponekod strgana, šapka (čepica) po čecensko potisnjena nazaj, nogavice spuščene do pod kolen. Njegova obleka ni bila bogata, a sedela je na njem s tisto kazaško eleganco, ki je posnemanje čecenskega džigita.

Lukaška, ki je stal na stolpu, je bil visok, zal fant kakih dvajsetih let in svoji materi zelo podoben. Obraz in vsa njegova postava sta kjub mladostni oglatosti pričala o veliki moči života in značaja. Dasi je bil vstopil šele pred kratkim v četo, vendar je bilo spoznati na drznem izrazu njegovega obraza in mirnem, samozavestnem nastopu, da si je že pridobil tisto bojevito in nekoliko ponosno dostojnost, ki je lastna kazakom in vobče ljudem, ki zmeraj nosijo orožje, in da je bil kazak in da se je znal ceniti.

Njegova široka čerkeska je bila ponekod strgana, šapka (čepica) po čecensko potisnjena nazaj, nogavice spuščene do pod kolen. Njegova obleka ni bila bogata, a sedela je na njem s tisto kazaško eleganco, ki je posnemanje čecenskega džigita.

Lukaška, ki je stal na stolpu, je bil visok, zal fant kakih dvajsetih let in svoji materi zelo podoben. Obraz in vsa njegova postava sta kjub mladostni oglatosti pričala o veliki moči života in značaja. Dasi je bil vstopil šele pred kratkim v četo, vendar je bilo spoznati na drznem izrazu njegovega obraza in mirnem, samozavestnem nastopu, da si je že pridobil tisto bojevito in nekoliko ponosno dostojnost, ki je lastna kazakom in vobče ljudem, ki zmeraj nosijo orožje, in da je bil kazak in da se je znal ceniti.

Njegova široka čerkeska je bila ponekod strgana, šapka (čepica) po čecensko potisnjena nazaj, nogavice spuščene do pod kolen. Njegova obleka ni bila bogata, a sedela je na njem s tisto kazaško eleganco, ki je posnemanje čecenskega džigita.

Lukaška, ki je stal na stolpu, je bil visok, zal fant kakih dvajsetih let in svoji materi zelo podoben. Obraz in vsa njegova postava sta kjub mladostni oglatosti pričala o veliki moči života in značaja. Dasi je bil vstopil šele pred kratkim v četo, vendar je bilo spoznati na drznem izrazu njegovega obraza in mirnem, samozavestnem nastopu, da si je že pridobil tisto bojevito in nekoliko ponosno dostojnost, ki je lastna kazakom in vobče ljudem, ki zmeraj nosijo orožje, in da je bil kazak in da se je znal ceniti.

Njegova široka čerkeska je bila ponekod strgana, šapka (čepica) po čecensko potisnjena nazaj, nogavice spuščene do pod kolen. Njegova obleka ni bila bogata, a sedela je na njem s tisto kazaško eleganco, ki je posnemanje čecenskega džigita.

Lukaška, ki je stal na stolpu, je bil visok, zal fant kakih dvajsetih let in svoji materi zelo podoben. Obraz in vsa njegova postava sta kjub mladostni oglatosti pričala o veliki moči života in značaja. Dasi je bil vstopil šele pred kratkim v četo, vendar je bilo spoznati na drznem izrazu njegovega obraza in mirnem, samozavestnem nastopu, da si je že pridobil tisto bojevito in nekoliko ponosno dostojnost, ki je lastna kazakom in vobče ljudem, ki zmeraj nosijo orožje, in da je bil kazak in da se je znal ceniti.

Njegova široka čerkeska je bila ponekod strgana, šapka (čepica) po čecensko potisnjena nazaj, nogavice spuščene do pod kolen. Njegova obleka ni bila bogata, a sedela je na njem s tisto kazaško eleganco, ki je posnemanje čecenskega džigita.

Lukaška, ki je stal na stolpu, je bil visok, zal fant kakih dvajsetih let in svoji materi zelo podoben. Obraz in vsa njegova postava sta kjub mladostni oglatosti pričala o veliki moči života in značaja. Dasi je bil vstopil šele pred kratkim v četo, vendar je bilo spoznati na drznem izrazu njegovega obraza in mirnem, samozavestnem nastopu, da si je že pridobil tisto bojevito in nekoliko ponosno dostojnost, ki je lastna kazakom in vobče ljudem, ki zmeraj nosijo orožje, in da je bil kazak in da se je znal ceniti.

Njegova široka čerkeska je bila ponekod strgana, šapka (čepica) po čecensko potisnjena nazaj, nogavice spuščene do pod kolen. Njegova obleka ni bila bogata, a sedela je na njem s tisto kazaško eleganco, ki je posnemanje čecenskega džigita.

Lukaška, ki je stal na stolpu, je bil visok, zal fant kakih dvajsetih let in svoji materi zelo podoben. Obraz in vsa njegova postava sta kjub mladostni oglatosti pričala o veliki moči života in značaja. Dasi je bil vstopil šele pred kratkim v četo, vendar je bilo spoznati na drznem izrazu njegovega obraza in mirnem, samozavestnem nastopu, da si je že pridobil tisto bojevito in nekoliko ponosno dostojnost, ki je lastna kazakom in vobče ljudem, ki zmeraj nosijo orožje, in da je bil kazak in da se je znal ceniti.

Njegova široka čerkeska je bila ponekod strgana, šapka (čepica) po čecensko potisnjena nazaj, nogavice spuščene do pod kolen. Njegova obleka ni bila bogata, a sedela je na njem s tisto kazaško eleganco, ki je posnemanje čecenskega džigita.

Lukaška, ki je stal na stolpu, je bil visok, zal fant kakih dvajsetih let in svoji materi zelo podoben. Obraz in vsa njegova postava sta kjub mladostni oglatosti pričala o veliki moči života in značaja. Dasi je bil vstopil šele pred kratkim v četo, vendar je bilo spoznati na drznem izrazu njegovega obraza in mirnem, samozavestnem nastopu, da si je že pridobil tisto bojevito in nekoliko ponosno dostojnost, ki je lastna kazakom in vobče ljudem, ki zmeraj nosijo orožje, in da je bil kazak in da se je znal ceniti.

donosnosti zemlje lahko minister za kmetijstvo pri dodeljevanju zemlje površino primerno zviša.

3. V bližini večjih mest, kjer je zemlja primerna za vrtnarstvo in druge intenzivne kulture, se agrarnim interesentom dodeli primerno manjša površina.

4. V izjemnih, iz gospodarskih ozirov nujnih primerih lahko minister za kmetijstvo zaokroži največjo dodeljeno površino na pol hektarja navzgor ali navzdol.

19. člen

1. Presežek zemlje nad 3 ha oziroma nad 5 ha gozda v gozdnih predelih, kjer ni obdelovalne zemlje, tistih nekmečkih lastnikov, ki so člani družin, ki se bavijo izključno s kmetijstvom, se vrne oziroma dodeli članom teh družin po predpisih o dedovanju, sicer do največje površine, do katere imajo po tem zakonu pravico.

2. Za tako dodeljeno zemljo razlaščenemu lastniku ne pripada odškodnina po 4. odstavku 11. člena tega zakona, dolgov in bremena pa se prenesejo na nove lastnike sorazmerno z vrneno oziroma dodeljeno zemljo.

20. člen

Ljudskim odborom lahko dodeli minister za kmetijstvo iz zemljiškega fonda zemljišča, ki so potrebna za občekoristne namene.

21. člen

1. Delavcem in nameščencem tovarn, podjetij, ustanov in uradov lahko dodeli minister za kmetijstvo iz zemljiškega sklada primerna zemljišča za vrtove.

2. Ta zemljišča se dodelijo samo v začasno izkoriščanje v izmeri do največ 2 arov za vsako družino. Pogoje dodeljevanja za izkoriščanja teh zemljišč predpiše minister za kmetijstvo s posebnim pravilnikom.

22. člen

Za invalide osovobodilne vojne, ki so brez družine ali imajo družino, nesposobno za obdelovanje zemlje, se bodo na primernih zemljiških ustanovile posebne kolonije z domovi, šolami in obrtnimi delavnicami.

23. člen

Za nepreskrbljene sirote borcev osvobodilne vojne ter žrtev vojne in fašističnega nasilja se bodo ustanovile posebne otroške kolonije s skupnim kmetijskim zemljiščem, domovi, šolami in delavnicami.

24. člen

1. Skupine oseb, katerim je dodeljena zemlja, smejo posamezno dodeljeno jim zemljo strniti zaradi skupnega obdelovanja in o tem sklepiti pogodbe najmanj za dobo 10 let.

2. Ako kaka skupina oseb, ki imajo po tem zakonu pravico do dodelitve zemlje, ne predloži posameznih zahtev za dodelitve zemlje, temveč skupno zahtevo, da naj se jim kot že ustanovljene kmetijski proizvodni zadruzi dodeli kompleks zemljišča, ki je v sorazmerju z njihovim številom in s številom članov njihovih družin, takim naj se dodeli zemlja kot njihova združna imovina.

3. Enotna pravila za taka združna posestva predpiše zvezni minister za kmetijstvo.

25. člen

1. Za zemljo, ki se dodeli po tem zakonu, plačajo upravičenci ceno, ki se izračuna na ta način, da se skupni znesek, ki se plača na območju Ljudske republike Slovenije kot odškodnina za odvzeta zemljišča, sorazmerne razdeli na vsu površino zemljišč zemljiškega sklada.

2. Pogoji za dolgoročno odplačevanje prejeete zemlje, ki morajo biti posebno ugodni, bodo določeni s posebno uredbo.

26. člen

Dodeljena zemlja se za dobo 20 let od dne uveljavitelja tega zakona ne sme razdeliti, prodati, zamenjati, darovati, dati v zakup ali zastaviti ne v celoti ne deloma. Ta prepoved se vpiše v zemljiško knjigo hkrati z vključbo lastninske pravice.

27. člen

1. Osebe, ki se v 6 mesecih od dneva vročitve odločbe o dodelitvi zemlje ne naselijo oziroma ne pričnejo z obdelovanjem zemlje, izgubijo pravico do dodeljene zemlje.

2. Minister za kmetijstvo sme v izjemnih primerih iz posebno upravičenih razlogov ta rok podaljšati.

IZVAJANJE AGRARNE REFORME IN KOLONIZACIJE

28. člen

1. Agrarno reformo izvaja v Sloveniji ministarstvo za kmetijstvo po okrožnih in okrajnih komisijah za agrarno reformo.

2. Okrajne komisije za agrarno reformo zbirajo s sodelovanjem okrajnih in krajevnih ljudskih odborov in odborov agrarnih interesentov zemljiško-knjižne in katastrske podatke o razlaščitvi in dodelitvi zemlje.

3. Če ima lastnik zemljiška posestva v več okrajih, izda odločbo o razlaščitvi okrajna komisija za agrarno reformo tistega okraja, v katerem leži največji del razlaščenih zemljišč. Ista okrajna komisija za agrarno reformo je pristojna za izdajo odločbe o razlaščitvi tudi tedaj, če ima lastnik del zemljiških posestev izven Ljudske republike Slovenije.

4. Odločbo o dodelitvi zemlje izda vselej okrajna komisija za agrarno reformo tistega okraja, v katerem leži zemlja, ki se dodeli.

29. člen

1. Proti odločbam okrajnih komisij za agrarno reformo je dopustna pritožba v 15 dneh od dne vročitve odločbe o razlaščitvi oziroma dodelitvi zemlje na okrožno komisijo za agrarno reformo.

2. Proti odločbam okrajnih komisij za agrarno reformo ni pritožbe.

30. člen

Minister za kmetijstvo sme spremeniti vsako odločbo o razlaščitvi oziroma dodelitvi zemlje, če smatra, da ni v skladu s tem zakonom.

31. člen

Okrožne in okrajne komisije

Razni mali oglasi

EXPERIENCED BODY TRUCK PAINTER \$1.20 per hour WESTERN UNITED DAIRY CO. 1417 W. Taylor Street

MOLDERS and CORE MAKERS Brass and aluminum tub and squeezer Day and Night Overtime CALUMET 4895

STENOGRAPHER PLEASANT OFFICE GOOD PAY Tara Mfg. Co. 2518 Archer Ave.

GRINDERS CENTERLESS EXPERIENCED FOREMAN FOR NIGHT SHIFT OPERATOR FOR DAY AND NIGHT HABER CO. 900 W. NORTH AVE.

MEN - 18 to 55 73c per hour—5c additional for night work. Time 1/2 over 40 hours. 54 hour week. Attractive Bonus Plan. Steady work under excellent conditions.

THOMAS Moulding Floor Mfg. Co. ARCHER & KOLMAR

RADIO LIGHT ASSEMBLY PAID VACATIONS Good Opportunities for Young Energetic Women MOTOROLA 4545 Augusta Blvd.

WOMEN WANTED FOR LIGHT FACTORY WORK—MODERN PACKING HOUSE PLAN Clean and pleasant working conditions. Paid vacations. Bonus. Insurance plans. ROBERTS & OAKE INC. 45th PLACE & RACINE AVE.—UNION STOCK YARDS

GIRLS LIGHT FACTORY WORK STEADY - NO EXPERIENCE NEEDED - GOOD PAY COME READY FOR WORK OHMITE MFG. CO., 4851 W. Flournoy Street

WOMEN WANTED FOR LIGHT FACTORY WORK—MODERN PACKING HOUSE PLAN Clean and pleasant working conditions. Paid vacations. Bonus. Insurance plans. ROBERTS & OAKE INC. 45th PLACE & RACINE AVE.—UNION STOCK YARDS

GIRLS LIGHT FACTORY WORK STEADY - NO EXPERIENCE NEEDED - GOOD PAY COME READY FOR WORK OHMITE MFG. CO., 4851 W. Flournoy Street

WOMEN WANTED FOR LIGHT FACTORY WORK—MODERN PACKING HOUSE PLAN Clean and pleasant working conditions. Paid vacations. Bonus. Insurance plans. ROBERTS & OAKE INC. 45th PLACE & RACINE AVE.—UNION STOCK YARDS

GIRLS LIGHT FACTORY WORK STEADY - NO EXPERIENCE NEEDED - GOOD PAY COME READY FOR WORK OHMITE MFG. CO., 4851 W. Flournoy Street

WOMEN WANTED FOR LIGHT FACTORY WORK—MODERN PACKING HOUSE PLAN Clean and pleasant working conditions. Paid vacations. Bonus. Insurance plans. ROBERTS & OAKE INC. 45th PLACE & RACINE AVE.—UNION STOCK YARDS

Dokončna likvidacija zemljiške gospode

Ljudska oblast uresničila Staro pravdo

Na podlagi 29. člena zveznega zakona o agrarni reformi in kolonizaciji od 23. avgusta 1945, Uradni list DFJ št. 605/64, in na podlagi pooblastila, danega na zboru odposlancev slovenskega naroda dne 3. oktobra 1943 v Kočevju, izdaja Predsedstvo Slovenskega narodno osvobodilnega sveta

ZAKON

o agrarni reformi in kolonizaciji v Sloveniji

(Nadaljevanje.)

4. Kot rodbina umrlega borca ali žrtev fašističnega nasilja pridejo v poštev, ako niso bili aktivno v okupatorjevi službi, njegov zakoniti drug, zakoniti ali nezakoniti otroci, starši, bratje in sestre, ter s pogojem, da jih je umrl bорец vzdrževal, drugi člani hišne skupnosti, ki so oddaljeni sorodniki.

5. Pravico do dodelitve zemlje imajo tudi tisti borci iz točke a) 2. odst. tega člena, ki se prej niso bavili s kmetijstvom, če se zavežejo, da se bodo na dodeljeni zemlji naselili in jo obdelovali s svojo rodbino.

6. Moški in ženski borci narodno osvobodilne borbe imajo pri dodeljevanju zemlje enake pravice.

7. Pri dodeljevanju zemlje imajo med borci in invalidi osvobodilne vojne (točka a v 2. od-

stavku tega člena) in med družinami takih borcev (točka b v 2. odst. tega člena) prvenstvo borci-prostovoljci in starejši borci, po letih, ko so vstopili v borbo, 1941, 1942, 1943 in družine takih borcev; nato invalidi iz vojn 1912, do 1918. leta in iz aprila 1941. leta, žrtve in družine žrtev fašističnega nasilja ter družine takih žrtev, in borci iz let 1944 in 1945.

8. Člani družine padlega borca ali žrtev fašističnega nasilja dobe zemljo po temle redu: žena, otroci, starši (oče in mati), bratje in sestre, drugi člani hišne skupnosti.

9. Pravice do dodelitve zemlje nimajo osebe, ki po zakonu nimajo volilne pravice.

18. člen

1. Iz zemljiškega sklada se zemlja dodeljuje upravičencem:

a) po posameznih parcelah za povečanje že obstoječih kmečkih posestev;